

Boekverslag Jan Lobel aus Warschau (Luise Rinser)

Wanda Visser

© havovwo.nl (jan 2002)

Auteur: Luise Rinser (Heeft dit boek geschreven om te vertellen over de mensen die geen eigen land meer hebben. Men moet denken dat als hij dood gaat toch zijn thuis nog vindt.)
Titel: Jan Lobel aus Warschau
Uitgever: Wolters-Noordhoff NV Groningen
Jaar van uitgifte: 1971 (eerste druk: 1948)

Personen: Jan Lobel is een joodse Pool. Hij is op de vlucht en komt bij de familie Olenski in huis. Hij is erg mager en erg stil. Zijn vrouw is in een concentratiekamp vermoord en daardoor voelt hij zich extra triest. Thomas trekt een beetje naar hem toe. Jan schrijft gedichten en verhalen over wat hij allemaal heeft meegemaakt. Hij verdwijnt even plotseling als hij gekomen is. Aan het eind van het verhaal blijkt dat hij illegaal naar Palestina wilde, maar dat hij tijdens zijn reis verdrongen is.
Julia is een meisje van rond de 20 en kan het niet hebben dat haar moeder niet vertelt dat er een onderduiker in huis is. Ze gaat zelf voor hem zorgen en probeert hem bij alles wat hij doet te beschermen. 's Avonds komt ze wel eens huilend bij mij (een schilderes) op de kamer en vertelt dan van alles. Julia is een erg emotioneel type.
Mevrouw Olenski neemt mensen al snel in huis. Zo heeft ze de schrijfster, maar ook Jan Lobel in huis genomen. Ze is de moeder van Julia. Mevrouw Olenski is een erg open en hartelijke vrouw.

Voor Jan Lobel heb ik wel sympathie. Die man heeft zo veel leed in zijn leven meegemaakt. Ik vind het knap dat een familie iemand als hem in huis durft te nemen, want ze lopen dan zelf ook gevaar om opgepakt te worden. Dat weet Jan wel. Ik vind wel dat hij op een zielige manier aan zijn eind komt. Hij had kampen overleefd en dan verdrinkt hij.

Plaats: Het verhaal speelt zich in een klein dorp in Zuid-Duitsland af, namelijk in een tuin- en bloemenbedrijf (het huis van de familie Olenski).

Tijd: Het verhaal begint bij het begin, want de ik-persoon (een schilderes) gaat bij de familie Olenski werken. Er is een flashback over Jan Lobel's tijd in een concentratiekamp. Het verhaal speelt zich aan het einde van de oorlog af. Het eindigt in 1947, wanneer de ik-persoon weer naar de familie Olenski teruggaat.

Samenvatting: In de herfst van 1944 moet een schilderes (de ik-persoon) in de tuin- en bloemenbedrijf van de familie Olenski werken. Karl Olenski zit aan het front. Zijn vrouw Julia en de arbeider Franz, die al dertig jaar voor de familie werkt, moeten het bedrijf nu draaiende houden. In oktober komt Thomas uit een internaat terug naar huis. Dit kwam doordat het internaat tijdens een bombardement was weggevaagd. De hele familie spreekt nooit veel.

Tot aan de winter blijft de schilderes in de tuin werken. In de lente wordt ze weer door de familie Olenski gevraagd om te komen werken en dat doet ze. De ik-persoon gaat bij de familie Olenski wonen, want ze hadden 2 kamers over. In de ene zou de grootmoeder komen wonen en in de andere zij. In maart neemt de moeder 's nachts een gewonde Poolse jood in huis. Ze zegt niks tegen de anderen, maar Julia en de schilderes hebben alles vanuit het raam gezien. Het duurt dan ook niet lang tot Julia de man heeft gevonden. Julia zingt altijd 's avonds en dat is overal in het huis te horen. Op een dag komt Julia naar me toe en vertelt dat ze met de man heeft gepraat en dat ze nu van alles over hem weet. De joodse man ligt in bed met verband om zijn hoofd.

De moeder van Karl blijft wachten op haar zoon. Op een dag komt een groep mannen uit een kamp samen met de Waffen-SS het dorp in. Julia moet de joodse man zo snel mogelijk verstoppen. Ze neemt Thomas zijn boot en vaart hem naar een hut waar hij niet snel ontdekt zal worden. Franz heeft door wat er aan de hand is. De schilderes weet dat Julia om de nacht naar de hut gaat. Julia haalt een paar planken uit de boot, zodat deze zinkt. Thomas is

Boekverslag Jan Lobel aus Warschau (Luise Rinser)

Wanda Visser

© havovwo.nl (jan 2002)

woest en merkt dat er 's nachts met de boot gevaren wordt. Als de oorlog voorbij is en Julia naar de joodse man vaart is hij niet meer in zijn hut.

In de zomer keert Jan Lobel weer terug. Thomas herinnert zich plotseling dingen, zoals de boot en de geheimzinnigheid van Julia, en legt daar verbanden tussen. Nu vertelt de joodse man pas hoe hij heet. Hij heet Jan Lobel en komt uit Warschau. Hij wordt als gast in het huis ontvangen. De oma vraagt Jan Lobel de hemd van het lijf. Hij vertelt van alles over zijn leven en schrijft gedichten en verhalen. Moeder Olenski vindt het lijken dat Jan Lobel zich erg op zijn gemak voelt.

De gesloten Thomas wordt ook een vriend van Jan Lobel. Jan is dan ook de enige vriend van Thomas. Franz moet niks van Jan Lobel weten, en ik wil me ook niet te veel met hem bemoeien. Op een dag komt Karl thuis. Hij is van mening dat een man als Jan Lobel dood hoort te zijn. Hierna is Jan snel verdwenen. Julia wil hem volgen, maar Jan is al te ver. Thomas is wel verdwenen. Karl alarmeert de politie en die brengen Thomas terug. Hij was al 40 kilometer weggevloden.

Anderhalf jaar later ga ik terug naar het Olenski's huis. Alles is veranderd. De tuin is veel groter. Als ik bij Julia kom, merk ik dat ze gehuild heeft. Ze heeft een briefje ontvangen waarop staat, dat Jan Lobel is verdronken tijdens zijn illegale overtocht naar Palestina.

Taalgebruik: Op zich is het taalgebruik niet zo moeilijk. Er staan wel woorden in die ik even moest opzoeken, zoals gähnen, Schuppen, Zaun. De rondjes die boven sommige woorden stonden begreep ik niet echt. Het waren meestal wel woorden die ik niet begreep. Door de afwisseling van directe en indirecte rede bleef het boek boeien. Ook door het gebruik van de ik-vorm blijft het verhaal interessant. Het lijkt net of je zelf in het verhaal mee speelt.

Mening: Ik vond het een leuk boek en heb het dan ook in één keer uitgelezen. De manier waarop de familie Olenski met vreemdelingen omging was erg goedmoedig. Ze stonden voor iedereen klaar. Het stuk met de boot was erg lachwekkend. Thomas wist echt niet wat hij ervan moest denken. Ik vond die Jan Lobel best een zielige man. Hij had zijn vrouw verloren en dan eindigt hij door te verdrinken. Julia had het beste met Jan voor en met gevaar voor eigen leven gaat ze elke keer met de boot naar de hut van Jan Lobel. De manier waarop Jan Lobel op de vragen van de grootmoeder antwoord geeft is wel leuk. Ik vind Thomas een zielige jongen, want hij heeft geen vrienden. Op een gegeven moment zegt Jan Lobel ook niks meer tegen hem en dat was dan zijn enige vriend. Ook een leuk stuk was dat de ikpersoon een stukje verderop stond te kijken hoe Jan Lobel zich uitkleedde en het water inging. Elke keer als Jan Lobel zijn kleren op een riethalm hing gleed het het water in en pas toen hij zelf het water in ging merkte hij het. Toen lagen alle kleren al in het water. Dit was een interessant boek met veel leuke stukken. Ik wil best nog een boek van deze schrijfster lezen, want het las niet al te moeilijk en je leeft al snel mee met de personen in het verhaal.